

ONDERNEMERS

UP2DATE

Vijf planningstechnieken op een rij

Erfbelasting: een taxatie die kan oplopen tot 27%

In geval een ondernemer onverwacht overlijdt, zonder planning te hebben opgezet, riskeren de erfgenamen een 'aanslag' in de erfbelasting die kan oplopen tot 27%. Een masterplan successie opstellen is een must om financiële spanningen en verplichte realisatie van activa te voorkomen bij een overlijden. Hierbij zetten we enkele planningstechnieken op een rij.

1. Huwelijkscontract 'finetunen'

Het huwelijkscontract is hét medium bij uitstrek voor een planning tussen echtgenoten.

Wettelijk stelsel

Indien u gehuwd bent zonder huwelijkscontract of met huwelijkscontract onder het wettelijk stelsel, heeft u verschillende mogelijkheden.

Een welgekende techniek is om een keuzebeding te koppelen aan het gemeenschappelijk vermogen. Bij overlijden van een echtgenoot heeft de langstlevende (LLE) hierdoor de keuze hoe de gemeenschap verdeeld zal worden. De LLE kan er bv. voor opteren om zich aandelen van een vennootschap of beleggingsportefeuilles in volle eigendom, een specifiek onroerend goed toe te bedelen of net niet. Op die manier houden de echtgenoten de diverse mogelijkheden open, zodat de LLE later de vrije keuze heeft in functie van de concrete omstandigheden die zich op dat moment stellen (erfbelasting, verstandhouding met de kinderen, eigen behoeften etc.).

Het is mogelijk dat één van de echtgenoten een eigen goed bezit waarvan het wenselijk is dat dit in de huwgemeenschap wordt ingebracht. Dit kan gaan over een gezinswoning of aandelen van een vennootschap, e.a.. Naast het burgerrechtelijke voordeel is hier ook een fiscaal voordeel aan gekoppeld ((1) de andere echtgenoot verkrijgt 1/2 in volle eigendom aan het algemeen vast recht van 50 euro, (2) spreiding van schenk- of erfbelasting). Aan de inbreng kunnen modaliteiten gekoppeld worden die de inbrenger beschermen (lees: terugnemen) bij bv. een echtscheiding.

Scheiding van goederen

Ook in het stelsel van scheiding van goederen bestaan er gelijklopende mogelijkheden ter bescherming van de echtgenoten.

In dit stelsel bestaat hier ook de mogelijkheid om een toegevoegd intern gemeenschappelijk vermogen (TIGV) te creëren waarin specifieke goederen worden ingebracht. Let wel dat beroepsinkomsten niet van rechtswege 'gemeenschappelijk' kunnen zijn in een stelsel van scheiding van goederen.

Aan dit TIGV kan vervolgens een keuzebeding worden gekoppeld, vergelijkbaar aan deze bij het wettelijk stelsel.

2. Schenkingen van roerende waarden

Een schenking is een nuttig instrument voor zowel verticale (naar de (klein)kinderen) als horizontale (tussen echtgenoten) planning.

Gezien bij een schenking de geschonken goederen 'uit' het vermogen van de schenker gaan, betekent dit een besparing in de erfbelasting (het te vererven vermogen daalt in omvang). Het tarief aan (klein)kinderen en tussen echtgenoten bedraagt in de regel 3% (vast tarief). Bij vererving loopt de erfbelasting sneller op bij een groter vermogen (27% voor de schijf boven € 250.000).

Voor een schenking van roerende waarden zijn er volgende opties:

1. Notariële schenking (alle roerende goederen):

- Roerende goederen: vast tarief van 3% (aan (klein)kinderen en tussen echtgenoten)
- Aandelen van familiale vennootschappen: 0% (zie verder)

2. Bankgift (gelden): U heeft de keuze om de schenking al dan niet te registreren.

- Indien u opteert om niet te registreren is er geen schenkbelasting verschuldigd. Indien de schenker echter overlijdt binnen de 3 jaar na de schenking (de 'verdachte periode'), dan worden de geschonken goederen belast in de erfbelasting.
- In geval de bankgift wel wordt geregistreerd bedraagt het tarief 3% (aan (klein)kinderen en tussen echtgenoten).

Let wel dat niet alle modaliteiten (zie hieronder) aan een bankgift kunnen worden gekoppeld.

De schenker kan diverse modaliteiten koppelen aan de schenking, o.m.:

- voorbehoud van vruchtgebruik = de schenker behoudt levenslang het genot (voor aandelen zijn dit o.a.: stemrecht, dividenden; voor onroerend goed bewoning of huurinkomen);
- last tot betalen van een jaarlijkse rente (bv. 3% per jaar), deze last dient beperkt te blijven en mag de schenking niet uithollen;
- privéclausule en vervreemdingsverbod = de geschonken goederen mogen niet worden ingebracht in de huwgemeenschap of een onverdeeldheid en mogen niet worden vervreemd;
- conventionele terugkeer = indien de begiftigde alsnog vóór de schenker zou overlijden, kan bedongen worden dat de goederen kosteloos terugkeren naar de schenker;

- fideïcommis de residuo of restschenking (vb. bij kinderloze begiftigden aan broer(s)/zus(sen) of rechtstreeks aan de kleinkinderen).

Een ingrijpendere controlevoorbewoud door de schenker, zoals de combinatie van de schenking met de oprichting van een maatschap en/of een stichting-administratiekantoor, kan deel uitmaken van de planning.

Een andere techniek is de gedeeltelijke erfenissprong (generation skipping). Indien de ouders komen te overlijden, kan men als erfgenaam een deel van de geërfde goederen met vrijstelling van schenkbelasting schenken aan de kinderen op voorwaarde dat dit plaatsvindt binnen het jaar na het overlijden van de erflater.

Hou hierbij evenwel rekening met het feit dat de schenkingen in de regel definitief en onherroepelijk zijn.

Een uitzondering hierop is een schenking tussen echtgenoten die steeds herroepbaar is!

Familiale vennootschap

Voor de aandelen van familiale vennootschappen bestaat er een gunstregime in de schenk- en erfbelasting. Dit houdt in dat deze schenking kan plaatsvinden aan 0% (i.p.v. 3% in rechte lijn). Indien de bedrijfsleider overlijdt (voor hij kan schenken) dan is er een verlaagd vast tarief in de erfbelasting voorzien van 3% (i.p.v. de progressieve tarieven). Om het gunstregime te genieten, dienen een aantal voorwaarden voldaan te zijn. De schenker dient o.m. een minimumparticipatie van 50% (in bepaalde gevallen volstaat 30%) te bezitten en de vennootschap dient een exploitatievennootschap te zijn of een materiële participatie aan te houden in een dochtervennootschap die aan deze voorwaarde voldoet. De toepasselijkheid beoordelen is maatwerk en vereist de nodige opvolging.

3. Zorgvolmacht

Wat indien de persoon in kwestie niet meer in staat is om tot successieplanning over te gaan? Heeft de "onbekwame" persoon een zorgvolmacht afgesloten, dan kan de volmachtgever (vaak de andere echtgenoot en/of de kinderen) een schenking namens de volmachtgever doen of zijn huwelijkscontract wijzigen. In voorkomend geval dienen de bepalingen van de zorgvolmacht uitdrukkelijk te voorzien in deze mogelijkheid. Tevens kunnen strikte instructies opgenomen worden in de volmacht onder welke voorwaarden bv. schenkingen gebeuren.

Frédéric Lievens & Ludo Lievens
Lievens & Co Consulting

Corporate Finance
www.lievens.be
Wittemolenstraat 47, 8200 Brugge
De MeeÛsquare 35, 1000 Brussel
J.Ratinckxstraat 5-7, bus 52,
2600 Antwerpen

Lievens & Co

FISCAAL, JURIDISCH & FINANCIËEL ADVIES

4. Testament

Een testament is een "flexibele" planningsmethode gezien deze te allen tijde herroepbaar is. Veel variaties zijn mogelijk in een testament: van het toebedelen van bepaalde goederen aan bepaalde erfgenamen tot het bevoordelen van een 'derde'.

Hou hierbij echter rekening dat zowel de echtgenoten als de kinderen een reservataire (voorbehouden) deel hebben op de nalatenschap dewelke zij kunnen 'opeisen'.

5. Successieverzekering ter overbrugging

Bent u nog niet klaar om nu een planning uit te voeren of moet u de 3 jaar verdachte periode overbruggen, dan kan u toch uw erfgenamen vrijwaren van een financiële kater door het afsluiten van een successieverzekering die een deel van de op dat ogenblik verschuldigde erfbelasting door de erfgenamen dekt. Dit voorkomt dat de erfgenamen een onroerend goed of een ander deel van het vermogen moeten verkopen om de erfbelasting te kunnen betalen.

Diverse formules zijn mogelijk. Men kan elke doodsoorzaak indekken of enkel sudden death (ongeval, plots overlijden zoals beroerte of infarct, ...). Het is belangrijk dat de erfgenamen de premie van deze verzekering betalen (A-B-A clausule). Indien de erflater de premie betaalt, zijn de erfgenamen bij het overlijden van de erflater erfbelasting verschuldigd op die uitkering van de successieverzekering, wat voorbij gaat aan de bedoeling. De hoogte van de premies hangt af van diverse factoren o.m. bedrag, de leeftijd en de gezondheidstoestand van de verzekerde.

Besluit

Een goed doordachte successieplanning die met de nodige expertise is uitgewerkt, zorgt voor gemoedsrust binnen de familie. Afhankelijk van uw vermogen en uw situatie kan een gefaseerd plan op maat worden uitgewerkt. De beslissing om tot uitvoering over te gaan kan gefaseerd gebeuren i.f.v. de levensfase waarin u zich bevindt.